

BEGRIPPEN

beleidscyclus: analytische structuur die schematisch de beleidsprocessen weergeeft. In MIRA-BE worden vijf grote schakels onderscheiden: de agendavorming, de beleidsvorming, de oordeelsvorming, de beleidsuitvoering en de resultaten.

beleidsevaluatie: wetenschappelijke analyse van een bepaald beleid (of een deelveld van beleid), dat op basis van criteria wordt beoordeeld en op grond waarvan aanbevelingen worden geformuleerd.

beleidsinstrument: middel dat de overheid gebruikt om haar beleid te plannen, uit te voeren, te evalueren en om doelgroepen te bereiken. Er bestaan sturende en directe beleidsinstrumenten.

beleidsketen: analytische structuur die de beleidscyclus vereenvoudigt. MIRA-BE onderscheidt vijf schakels: planning, operationalisering, uitvoering (output), handhaving en resultaten (outcome en milieu-effecten).

beleidsproces: ontwikkeling en/of opeenvolging van acties die het beleid vormgeven.

beleidsstijl: min of meer constante wijze van besluitvorming over maatschappelijke problemen door de overheid. Het gaat om gestandaardiseerde werkprocedures waarmee politieke problemen worden vertaald in beleid en op grond waarvan het beleid vervolgens feitelijk operationeel wordt uitgevoerd.

beleidstheorie: geheel van causale, finale en normatieve veronderstellingen die aan de grondslag liggen van een beleid.

command-and-controlinstrument: traditioneel instrument waarbij men het gedrag van de doelgroepen wil sturen via geboden en verboden, in contrast met modernere beleidsinstrumenten zoals heffingen, subsidies ...

communicatief (sociaal) instrument: type van sturend beleidsinstrument, waaronder informatieverstrekking, educatie, sensibilisering, voorlichting, convenanten ...

direct beleidsinstrument: daadwerkelijke activiteit van de overheid die ingrijpt in het fysieke milieu en gericht is op het tot stand brengen van een bepaalde situatie. Voorbeelden: de aanleg van rioleringen, de inzameling van afvalstoffen, de aanleg van wegen, de aanleg van containerparken, de aanplanting van een bomenrij.

doelgroep: maatschappelijk relevante groep van personen of instanties waarop een bepaalde actie is gericht. De overheid probeert de doelgroep via de inzet van instrumenten te bereiken en te sturen. Voorbeelden van doelgroepen zijn de industrie, landbouwers, gemeenten.

doelmatigheid (efficiëntie): mate waarin het doel is bereikt met een minimum aan middelen.

doeltreffendheid (effectiviteit): mate waarin de doelen zijn bereikt dankzij de ingezette beleidsinstrumenten.

DPSI-R-keten: milieuverstoringsketen, analytische structuur die de oorzaak en gevolgen van de milieuverstoring in beeld brengt. DPSI-R staat voor Driving Forces (maatschappelijke activiteiten), Pressure (druk), State (toestand), Impact (gevolgen) en Respons (beleidsrespons). De milieuarportering door het Europees Milieuagentschap, OESO, MIRA en andere gebeurt aan de hand van deze keten.

economisch instrument: type van sturend beleidsinstrument, waaronder heffingen, financiële steun (subsidies), fiscaliteit ...

effectiviteit: zie doeltreffendheid.

efficiëntie: zie doelmatigheid.

end-of-pipe: zuiveringstechniek die wordt toegepast aan het einde van de productieketen.

Europese richtlijn: zie richtlijn (Europese).

ex-ante-evaluatie: evaluatie voordat het beleid wordt gevoerd.

ex-nunc-evaluatie: evaluatie tijdens de uitvoering van het beleid (soms ook wel ex interim of ex tussendoor genoemd).

ex-postevaluatie: evaluatie nadat het beleid is uitgevoerd.

institutionele effectiviteit: de mate waarin het beleid heeft geleid tot het halen van de outputdoelstellingen.

juridisch instrument: type van sturend beleidsinstrument, waaronder directe regulering (KB's, decreten, omzendbrief, MB's ...), verboden, vergunningen ...

milieuadministratie: overkoepelend begrip voor de administratie en de Vlaamse Openbare Instellingen die vallen onder het Departement Leefmilieu van het Vlaamse Ministerie, met name: AMINAL, de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) en de Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM).

milieu-effect: gevolgen van beleid en autonome ontwikkelingen op het milieu.

milieuverstoringsketen: analytische structuur die de oorzaak en de gevolgen van milieuverstoring in beeld brengt (zie ook DPSI-R-keten).

ondersteunend instrument: middel dat de overheid helpt bij de keuze van de sturende en directe beleidsinstrumenten.

Voorbeelden: planning, marktcreatie, onderzoek en ontwikkeling, monitoring, informatiemanagement ...

operationele doelstelling: doelstelling die concreet aangeeft welke resultaten de overheid wil bereiken. In principe moeten de doelstellingen specifiek, meetbaar, afgesproken, resultaatsgebonden en tijdsgebonden zijn. Zie ook strategische doelstelling.

outcome: resultaat van beleidsvoering, in de zin van verandering van gedrag van de doelgroepen.

output: prestaties en producten van de overheid.

planevaluatie: toetsing van de plannen en/of de doelstellingen voordat of nadat ze ten uitvoer zijn gebracht.

Presti-programma: Preventie Stimulerend Programma.

procesevaluatie: toetsing van beleidsprocessen, dit kan zowel de totstandkoming van het beleid zijn, als de uitvoering ervan.

productevaluatie: toetsing van de beleidsresultaten.

productnormering: voorschriften waarvan niet mag worden afgeweken bij de samenstelling van een bepaald product.

richtlijn (Europese): besluit dat bindend is voor de lidstaten wat betreft een in de richtlijn uitgedrukt te bereiken resultaat. De lidstaten zijn vrij de vorm en middelen te bepalen nodig om aan de richtlijn te voldoen. Bij niet naleving kan de Commissie een procedure inzetten krachtens Art. 226 (ex. Art. 169).

SLA 21: Steunpunt Lokale Agenda 21. Tandem en SLA 21 zijn NGO-steunpunten die werden opgericht om een duurzaam lokaal milieubeleid te stimuleren. Ze hebben beide de taak de gemeenten te ondersteunen bij de Samenwerkingsovereenkomst.

steunpunt beleidsrelevant onderzoek: in 2000 besliste de Vlaamse Regering beleidsgericht onderzoek te bundelen volgens bepaalde beleidsterreinen. Zo werd onder andere een Steunpunt Milieubeleidswetenschappen, een Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen en een Steunpunt Milieu en Gezondheid opgericht.

strategische doelstelling: doelstelling die aangeeft welke veranderingen de overheid op lange termijn in het beleidsveld wil bereiken. Zie ook operationele doelstelling.

sturend beleidsinstrument: middel dat de overheid gebruikt om een doelgroep of een andere overheid te overtuigen, te verplichten, aan te zetten tot de uitvoering van een maatregel of om zelf maatregelen te kunnen nemen. Voorbeelden: KB's, decreten, convenanten, vergunningen, heffingen, subsidies, sensibilisering, voorlichting ...

TWOL-databank: databank die alle geplande, lopende en afgeronde onderzoeken bevat die door de Milieuadministratie werden geïnitieerd.

AFKORTINGEN

ALT: Administratie Land- en Tuinbouw

AMINABEL: Afdeling Algemeen Milieu- en Natuurbeleid

AMINAL: Administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer

APS: Afdeling Planning en Statistiek

AROHM: Administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumenten en Landschappen

ARP: Afdeling Ruimtelijke Planning

AWV: Administratie Wegen en Verkeer

AWZ: Administratie Waterwegen en Zeewezen

AZF: Departement Algemene Zaken en Financiën

CAPLO: Centraal Aanspreekpunt Lokale Overheden

CCIM: Coördinatie Comité Internationaal Milieubeleid

CDO: Centrum voor Duurzame Ontwikkeling

CIBE: Centrum voor Overheidscommunicatie vzw

DABM: Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid

DULO: Duurzaam Lokaal Waterbeleid

EU: Europese Unie

EWBL: Departement Economie, Wetenschap, Binnenlandse aangelegenheden en Landbouw

Felnet: Flanders Environmental Library Network – www.felnet.be

GMO: Gewestelijk Milieu-overleg

GNBS: Gewenste Natuur- en Bosstructuur

GNOP: Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan

HIVA: Hoger Instituut voor de Arbeid

IN: Instituut voor Natuurbehoud

IVON: Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk

IWT: Vlaams Instituut voor de bevordering van het Wetenschappelijk Technologisch Onderzoek

K.U.Leuven: Katholieke Universiteit Leuven

KWZI: Kleinschalige Waterzuiveringsinstallatie

LIFE: L' Instrument Financier pour l'Environnement

LIN: Departement Leefmilieu en Infrastructuur

MAP: Mestactieplan

MER: Milieu-effectrapport

MILO: Milieuoverleg tussen Gewest, Provincies en Gemeenten

MINA-fonds: Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuur

MINA-plan: Milieubeleidsplan

MiNa-Raad: Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen

MIRA: Milieurapport

MJP: Milieujaarprogramma

NARA: Natuurrapport

NGO: Niet-Gouvernementele Organisatie

NME: Natuur- en Milieueducatie

NMVOS: Vluchtige Organische Stoffen exclusief Methaan

OESO: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling

OVAM: Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest

RIA: Reguleringsimpactanalyse

RSV: Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

RUP: Ruimtelijk Uitvoeringsplan

SBZ: Speciale Beschermingszone

SERV: Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

SLA 21: Steunpunt Lokale Agenda 21

SMART: Specifiek, Meetbaar, Afgesproken, Resultaatsgebonden, Tijdsgebonden

TWOL: Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek Leefmilieu

UA: Universiteit Antwerpen

UGent: Universiteit Gent

VEN: Vlaams Ecologisch Netwerk

VEV: Vlaams Economisch Verbond

VHA: Vlaamse Hydrografische Atlas

Vito: Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek

VLAREA: Vlaams Reglement inzake Afvalvoorkoming en -beheer,
bij besluit van de Vlaamse Regering van 17-12-1997 (BS 16-4-1998)

VLAREM II: Vlaams Reglement Milieuvergunningen, bij besluit
van de Vlaamse Regering houdende algemene en sectorale
bepalingen inzake milieuhygiëne van 01-06-1995

VLAREM: Vlaams Reglement Milieuvergunningen, bij besluit
van de Vlaamse Regering betreffende de milieuvergunning van
6-02-1991

VLINA: Vlaams Impulsprogramma Natuurontwikkeling

VLM: Vlaamse Landmaatschappij

VMM: Vlaamse Milieumaatschappij

VOI: Vlaamse Openbare Instelling

VOIM: Vlaams Overleg Internationaal Milieubeleid

VTE: Voltijds Equivalent

VVP: Vereniging van de Vlaamse Provincies

VVSG: Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

vzw: vereniging zonder winstoogmerk

WBE: Wildbeheereenheid

